



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 5 kwietnia 2011 r.

**Pan
Dariusz Pilak
Starosta Gnieźnieński**

LPO-4101-04-03/2011
P/11/158

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Starostwie Powiatowym w Gnieźnie (zwanym dalej „Starostwem”) kontrolę sprawowania nadzoru nad działalnością prowadzonych przez powiat gnieźnieński szkół, w zakresie rzetelnego zamieszczania danych w systemie informacji oświatowej. Kontrolą objęto okres od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 21 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Staroście niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia sprawowanie nadzoru przez Starostę Gnieźnieńskiego nad działalnością szkół, dla których organem prowadzącym był Powiat Gnieźnieński, w zakresie wykazywania w bazie danych oświatowych systemu informacji oświatowej² informacji o specjalnych potrzebach edukacyjnych uczniów (wychowanków), służących naliczaniu części oświatowej subwencji ogólnej.

1. W żadnej z tych szkół organ prowadzący nie przeprowadził, w latach 2008-2010, kontroli w zakresie rzetelności ujmowania w systemie informacji oświatowej (zwanego dalej „SIO”) danych o specjalnych potrzebach edukacyjnych uczniów. Dane te, w myśl art. 3 ust. 3 pkt 1 lit. „h” ustawy o systemie informacji oświatowej, szkoły były zobowiązane wprowadzić

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² system informacji oświatowej w rozumieniu ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. Nr 49, poz. 463 ze zm.)

do systemu informacji oświatowej na podstawie opinii i orzeczeń³, wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Jak ustalono, w żadnej ze szkół organ prowadzący nie przeprowadził kontroli zgodności treści ww. orzeczeń i opinii z danymi ujmowanymi w SIO. W ocenie NIK, nieprzeprowadzenie kontroli w zakresie rzetelności ujmowania przez szkoły w systemie informacji oświatowej danych, które miały bezpośredni wpływ na wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla powiatu gnieźnieńskiego w latach 2009-2011, świadczy o niedostatecznym nadzorze i zwiększa ryzyko zaistnienia nieprawidłowości w tym obszarze. Obowiązek sprawowania takiego nadzoru wynikał z art. 34a ustawy o systemie oświaty.

Na brak nadzoru organu prowadzącego nad działalnością szkół w zakresie wykazywania w bazie danych oświatowych informacji o specjalnych potrzebach edukacyjnych uczniów wskazują ustalenia kontroli NIK⁴, przeprowadzonej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2 im. Janusza Kusocińskiego w Gnieźnie (zwanym dalej „SOSW”). Stwierdzono przypadki zamieszczania w bazie SIO danych o specjalnych potrzebach edukacyjnych uczniów, które były niezgodne z treścią orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. W bazie danych oświatowych SOSW, według stanu na dzień 30 września w latach 2008-2009, wykazano jako uczniów z autyzmem sześć osób posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane z uwagi na występowanie u tych uczniów upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym. Ponadto, w bazie danych oświatowych, według stanu na dzień 30 września w latach 2008-2010, wykazano odpowiednio 4, 5 i 2 osoby posiadające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w treści których zespoły orzekające⁵ nie wskazały na występowanie u tych uczniów niepełnosprawności sprzężonych⁶. W treści orzeczeń (w „diagnozie”) wskazano wprowadzić inne schorzenia (np. dziecięce porażenie mózgowe, dziecięce porażenie mózgowe z niedowładem połowicznym prawostronnym, porażenie czterokończynowe częściowe), jednak w żadnym z tych orzeczeń nie zalecono kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawności sprzężone. Kwalifikowanie ww. 11 uczniów

³ art. 71b ust. 3-3b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.)

⁴ protokół kontroli podpisany bez zastrzeżeń w dniu 21 marca 2011 r.

⁵ orzeczenia, o których mowa w art. 71b ust. 3-3b ustawy o systemie oświaty, zgodnie z rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej: z dnia 12 lutego 2001 r. w sprawie orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży oraz wydawania opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, a także szczegółowych zasad kierowania do kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania (Dz. U. Nr 13, poz. 114 ze zm.) oraz z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1072), wydawały zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych

⁶ orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: nr 277/2005/2006 z dnia 28 czerwca 2008 r., nr 1/2008/2009 z dnia 1 września 2006 r., nr 190/2006/2007 z dnia 27 kwietnia 2007 r., nr 260/2001/2002 z dnia 12 lipca 2001 r., nr 277/2005/2006 z dnia 28 czerwca 2008 r., nr 209/2006/2007 z dnia 1 czerwca 2007 r., nr 1/2008/2009 z dnia 1 września 2006 r., nr 190/2006/2007 z dnia 27 kwietnia 2007 r., nr 156/2000/2001 z dnia 22 czerwca 2001 r., 209/2006/2007 z dnia 1 czerwca 2007 r., nr 156/2000/2001 z dnia 22 czerwca 2001 r.

do poszczególnych kategorii niepełnosprawności w systemie informacji oświatowej odbywało się nie tylko na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ale również z wykorzystaniem zapisów zawartych w orzeczeniach o potrzebie indywidualnego nauczania oraz z obserwacji dziecka przez kadrę pedagogiczną. Działanie takie było jednak niezgodne z art. 71b ust. 3 (*in fine*) ustawy o systemie oświaty oraz z instrukcją wprowadzania danych do SIO na poszczególne lata objęte kontrolą.

Konsekwencją wprowadzenia do bazy danych oświatowych niezetelnych informacji o uczniach SOSW było pobranie przez powiat gnieźnieński w latach 2009-2010 nienależnej subwencji oświatowej w kwocie 527.793,75 zł (odpowiednio 236.310,44 zł i 291.483,31 zł). W 2011 r. szacunkowa kwota nienależnej subwencji dla powiatu gnieźnieńskiego wynosiłaby co najmniej 60.816,19 zł⁷.

2. W Starostwie weryfikowano przekazane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej dane liczbowe zamieszczone w wykazach szkół i placówek prowadzonych/dotowanych przez powiat gnieźnieński w latach szkolnych 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011. Weryfikacja wykazów polegała jedynie na ich porównaniu z danymi przekazanymi przez szkoły w systemie informacji oświatowej, bez sprawdzania zgodności tych danych ze stanem faktycznym wynikającym z treści orzeczeń.

3. Z ustaleń kontroli wynika również, że powiat gnieźnieński w 2009 r. otrzymał nienależną subwencję oświatową w kwocie 2.225.524 zł. Związane to było z brakiem należytego nadzoru nad realizacją porozumienia zawartego 11 lutego 2004 r. pomiędzy Gminą Trzemeszno o Powiatem Gnieźnieńskim, zgodnie z którym organem prowadzącym Gimnazjum w Trzemesznie miał być powiat gnieźnieński, a subwencja z tego tytułu miała być ustalana dla gminy Trzemeszno a następnie jako dotacja - przekazywana do Starostwa. W następstwie błędnego ujęcia danych o gimnazjum w bazie SIO, subwencja oświatowa w 2009 r. została przekazana zarówno na rachunek powiatu gnieźnieńskiego jak i gminy Trzemeszno. W ocenie NIK, niezetelnym było również dokonanie przez Starostwo zwrotu do budżetu państwa nienależnie uzyskanej kwoty subwencji dopiero w dniu 7 czerwca 2010 r., tj. aż 140 dni po otrzymaniu ostatecznej decyzji ministra finansów w tej sprawie.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1) wzmocnienie nadzoru nad rzetelnością ujmowania w systemie informacji oświatowej danych, które mają wpływ na wielkość części oświatowej subwencji ogólnej,

⁷ do dnia zakończenia czynności kontrolnych w SOSW (18 marca 2011 r.) do Starostwa nie wpłynęła metryczka subwencji oświatowej na 2011 r. z wielkościami finansowego standardu A podziału subwencji i wskaźnika korygującego Di dla powiatu gnieźnieńskiego, w związku z czym szacunkową kwotę subwencji oświatowej na 2011 r. ustalono jak na 2010 r.

2) przekazanie do Ministra Edukacji Narodowej oraz do Wielkopolskiego Kuratora Oświaty skorygowanej przez SOSW bazy danych oświatowych, uwzględniającej ustalenia kontroli NIK przeprowadzonej w tej jednostce.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę – w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków lub o działaniach podjętych w celu ich realizacji albo o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Staroście prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.